

Tinde oare să moară mișcarea de mediu, sau doar se transformă? În nimic? Sau în ceva mult mai profund decât puteau mizerabile finanțări & proiecte să spere să creeze vreodată? Au fost oare finanțările atât de perverse încât au devenit apte să deturneze atenția de la marile întrebări, orientând mișcarea de mediu către nisipuri sterile și către mlaștini din care nu exista ieșire? A reușit mișcarea de mediu, sub forma unor efecte colaterale, favorizarea dezvoltării unor creiere preocupate la modul serios de subiect? Lucruri bune se întâmplă. Sau nu. Criza moral-financiară prin care trecem sau ne afundăm, tinde să căsăpească vaste domenii, iar cultura, societatea civilă, ecologismul sunt printre primele care devin muribunde, cel puțin în formele manifeste, cele vizibile la suprafață. Dacă ceva se distruge la prima adiere a vânturilor rele, înseamnă că nu avea de fapt viață, ci era oarecum artificial întreținută, era pe aparate...? Dacă poate rămâne vie, înseamnă că există susținere, iar cel mai concret și mai palpabil suport poate să fie investirea vieții noastre umane, a celor care credem în ideile respective. Ecologia, ecologismul, pretinde viața celor care cred în viață. Așa cum filosofii Greciei antice nu cereau bani pentru activitatea lor intelectuală, și nu își doreau bijuterii cu care au fost înhumate făpturi mai paupere pe planul înțelepciunii... la fel au ocazia și ecologii & ecologiștii perioadei actuale.

Cândva existau speranțe, planuri mari, dar pe vremurile acelea nu se întrevedea mafiotizarea societății, politizarea până și a postului de gropar și paznic de noapte la grădiniță. Pe la începutul anilor 1990 se contura o mișcare de mediu... bazată pe iluzia unei societăți civile funcționale ca fundament al unei entități democratice... dar... ea a murit cumva pe traseu. Cine avea responsabilitatea să o dezvolte? Trebuia ea să se dezvolte singură... sau nu trebuia să fie infiltrată, pervertită în fel și chip, omorâtă? Cum de Fondul de Mediu finanțează rable și îndigui... în loc de programe ecologice sustenabile? Are ceva legătură cu mafiotizarea societății noastre până în cele mai profunde zone ale mecanismelor politice decizionale? Mulți dintre cei eco ai anilor 1990 au plecat în vest, alții în afaceri conjuncturale din obligație, avocatură, medicină, politică... alții fac benzi desenate la o revistă, orice domeniu care poate asigura supraviețuirea individuală. Dar cu ce cost... pentru individ... și pentru societate? Sunt cam pe butuci proiectele comune, în care grupuri mai mici sau mai semnificative de oameni (mai ales tineri) să gândească și să implementeze acțiune eco (mă refer la altceva decât greenwashing și gunoierisme prin parc). De facto, chestiunile eco cu reală substanță sunt moarte la nivel societal, adică nu au puterea de a face ceva semnificativ, perceptibil. Mortua est. Rămân eventual acțiuni individuale, cele care nu depind de mizeriile finanțărilor de gen fata morgana, care ademenesc în zone cu nisipuri și deșert fără pic de apă și te lasă acolo, distrugând speranțe, familii, ființe umane aduse în zone periferice... sperând eventual că sufletul poate să supraviețuiască acestei încercări... dacă poate. În măsura în care ești decis să lucrezi în acest domeniu, de fapt ai luat hotărârea de a face ecologie/ ecologism în orice

condiții. De câtă hotărâre ai nevoie?

Realisme cu pesimisme putem avea. 30 mai 2014. Am discutat la telefon cu un prieten care și el este implicat la modul serios în mișcarea de mediu și alte zone ale societății civile structurate de pe la noi. Constată și el că societatea civilă de facto este terminată, la multe subiecte avem părere similară spre identică. Finanțările promise, dar care au întârziat să fie onorate la timp, au dus la intrarea în faliment a sute de ONGuri care au ajuns să fie lichidate: nu își puteau plăti contractele încheiate. Reușita este să supraviețuiești unui proiect POSDRU, că pentru multe ONGuri a fost o primă și ultimă încercare; până și cele care au reușit să încheie proiectul, cu eforturi supraomenești, au ajuns la concluzia că nu e cazul să se mai implice în ceva similar. În cadrul multor linii de finanțare, parteneriatele care sunt obligatorii cu administrația publică au dus la anihilarea abordărilor militante (am putea zice că societatea civilă a fost castrată). Îmi zice că de vreo 5 ani nu a mai auzit de abordări militante mai serioase pe subiecte dure (și cred că are dreptate). Organizațiile care mai funcționează au devenit mecanisme de implementare de proiecte, deci transpun în practică eventual agenda finanțatorului, și nu prea mai au energie de propriile lor priorități: au devenit organizații de servicii. Implicarea politică a diferiților lideri, care ajung consilieri pe la ministere sau în alte structuri de putere, duce la o politizare partinică a diferitelor grupări, neasumată desigur, dar existentă undeva în background. În rapoarte de țară, în care societatea civilă este prezentată ca fiind vie, se mimează viața, așa cum „îl scoți pe bunicu’ în geam când vine poștașul, dar în rest este ținut în frigider”.

Așa cum există o uriașă lipsă de încredere în clasa politică, rezultând într-un absenteism masiv până și la kitschul voturilor date odată la câțiva ani... la fel există o lipsă de încredere în societatea civilă (care de facto nu prea mai există în forme structurate și vizibile, nu doar în domeniul eco, ci și în toate celelalte, gen drepturile omului, tineret, think tank-uri șamd). Mai mult decât atât, în societatea civilă nu există prea mare încredere nici măcar din partea celor care sunt pilonii ei de susținere, a celor care au fost sufletul acestor grupări. Structurile anterior existente, federații, coaliții, grupări de variate feluri, au ajuns de facto lipsite de funcționalitate, cvasi-inexistente. Liste de discuții (în general yahoogroups) cu dezbateri viguroase în trecut, au acum cel mult niște monologuri, câte-un link la ceva articol mai interesant; cele mai multe liste de discuții au murit deja... iar locul lor nu este luat de ceva similar pe Facebook spre exemplu; deși există unele grupări mai specializate pe FB (spre exemplu cu observații ornitologice), în general declinul dezbaterii este dramatic și evident. Oamenii s-au săturat de povești... nu prea mai au speranța că ceva poate să fie schimbat în felul acesta în direcție pozitivă... și nu mai există energie de investit în dezbateri de dragul dezbaterii. O atomizare la nivel societal este în plină desfășurare. Nevoia de comunicare persistă pe undeva, dar probabil este mai difuză, se rezumă la like-uri, comentarii la o poză și relații personale cu prietenii (desigur, on-line).

Mi-am adus aminte de o discuție din primăvara anului 2014, cu o colegă din mișcarea de mediu, care lucra în cadrul uneia dintre organizațiile neguvernamentale internaționale cu un nume de renume. Ea vorbește 7 limbi, este inteligentă... și mă întreabă cum pot să lucrez în domeniul acesta de 2 decenii, că ea nu rezistă 2 ani (dealtfel, în scurt timp și-a dat demisia). I-am povestit că aici poți să ai ceva șanse dacă te interesează pe bune acest domeniu și nu ai plan B... (ca la o dragoste adevărată, cea din teorie) și deci ești decis să sacrifici multe din alte dorințe pentru a putea lucra cu subiectul care te interesează, care te preocupă intelectual, sufletește... și astfel domeniul mediului poate să îți dea ceva satisfacție. Trebuie să ai o rezistență parșivă, ca în filmul Greu de Ucis 7, să suporti orice, ca să poți să trăiești într-un domeniu incalculabil, fluctuant, în care în fiecare zi trebuie să te reinventezi. Nu te plictisești, niciodată, dacă vrei să rămâi viu. Contacte, proiecte, noi proiecte, contracte, licitații, conferințe, teren, rapoarte... documentații și documentare, creativitate până la 3 noaptea... dacă te țin balamalele. Cei care au familie, prietenă sofisticată/ cu ifose, pot să aleagă un domeniu mai productiv și nu atât de solicitant (gen gangster sau ceva similar).

Pentru a avea șanse de supraviețuire și creativitate în domeniul acesta, la ora actuală pare că trebuie să ai un milion de rădăcini care intră printre nisipuri mișcătoare, printre stânci și prin mlaștini pestilențiale... și când și când vine pe ele ceva sevă care să permită existența și producerea de flori, fructe, semințe pentru viitor. Când este secetă... de multă vreme, și deșertul ucide rând pe rând umanul din ființele similare, a reduce pretențiile la minimal (gen pâine, apă, margarină, acces la internet) pare totuși o soluție mai rezonabilă, mult mai rezonabilă decât de a te angaja sclav pe careva plantație. Te întrebi, oare în ce condiții au existat marii gânditori ai trecutului, aveau ei nevoie de bunăstare, sau chiar frenezia consumerismului pervertește cel mai mult sufletul uman? E amuzant să te gândești că și Aristotel, Platon sau Darwin aveau nevoie de un pește afumat, sau seara să bea o sticlă de vin, că așa este animalul-uman.

Are ecologul/ ecologistul o menire cu semnificație majoră pentru viitorul civilizației umane, sau e bine să se rezume la crearea de pliante cu sconcși și acțiuni gunoieristice? Doar el poate să decidă. Elementul esențial în toată călătoria asta de o viață, este decizia de a te implica trup și suflet pentru domeniul ecologiei/ ecologismului/ eventual al politicilor eco. Alegerea trebuie să o faci tu, la nivel personal, și are sens doar dacă îți place în așa măsură încât ești dispus să renunți la multe alte potențialități, pentru a îți alocă viața acestei călătorii inițiatice. Odată alegerea făcută și asumată până la capăt, ai ocazia să progresezi prin foc și sabie. Îți poate da și un sentiment de mulțumire, că măcar acesta este un element cu o constanță ce depinde de tine. Să vedem ce poți face.

Ce ne mișcă, ce ne ambiționează? Conștientizarea faptului că ești o ființă din cea mai inteligentă specie despre care avem cunoaștere, și înțelegerea faptului că la ora actuală avem unele subiecte majore de relevanță pentru civilizația umană... iar ecologismul este probabil cel mai important dintre ele. Jocul interesant cu marile întrebări, marile subiecte? Ideea că poți înțelege rațional domenii ale viului la o profunzime la care intelectul uman nu avea acces niciodată? Moralitatea pe care încercăm să o căutăm în noi și în Lume? Problemele ecologice sunt mai mari și mai profunde pe zi ce trece, cu populația în creștere și resursele în scădere; se adâncesc diferite crize economico-sociale, care necesită soluții; sub o asemenea presiune, de cele mai multe ori alegerea nu mai este între bine și rău... dar avem de ales între mai multe variante cu efecte negative. Știința, tehnologia poate ajuta în unele aspecte, dar dilemele majore care apar sunt de ordin moral/ etic. Pe aici este locul și rolul ecologiei/ ecologismului... un domeniu care va avea importanță din ce în ce mai mare în viitorul civilizației noastre... cât ea va exista. În vremuri stătute, cu bălăceală în apă caldă, oricum nu ajunge omul la întrebările care contează. Din acest punct de vedere, criza globală de mediu, cu aspectele ei demografice, acces la resurse, aspecte politice și etice șamd... este o bună ocazie de a regândi subiectul umanului în ecosferă, din nou și din nou, rezultând eventual o graduală înțelegere... poate chiar înțelepciune. Iar dacă ai ceva capacitate intelectuală, îți dai seama care este consecința previzibilă a lipsei de înțelepciune în cel mai important domeniu strategic...

Work in progress

AUTOR ©
[dr. Peter Lengyel](#)